

Edebiyatçılarımızın sigara sevdası / Erol Afşin

Tüm Türkiye'de bir sigara yasağı başlatıldı. Bu süreç, 19 Mayıs 2008 de başladı ve son olarak 2009 yılında da kapsamı genişletildi. Dumansız bir hayat düşünüldüğünde gerçekten de güzel bir çalışma olduğu söylenebilir. Tabii ki her kesimden tepki gelmeye başladı ve gelmeye de devam ediyor.

Türk Edebiyatı dergisi 416. sayısında yazar Ali ÇOLAK'ın makalesi ilgi çekici... "Sigara yasağı edebiyatı nasıl etkiler?" başlıklı bu yazısına yer yer katılırken, bazı noktalarda da katılmadığımı dile getirmek isterim. Yazı şöyle başlıyordu:

"Kapalı mekânlarda sigara yasağı başladı, hayırlı olsun! Sigara muhaliflerinin, Yeşilaycılarının gözü aydın! Artık hayranlıkla anlatıp durduğumuz o 'Batılı' ülkelerin insanına benzedik, benzeyeceğiz. Nasıl mı olacak? Şöyle: ABD'de, Almanya'da, Fransa'da olduğu gibi kafelerin, barların, pastanelerin önüne sıra sıra dizilmiş ve iştahla sigara 'somuran' adamlar göreceğiz. Toplu sigara içme törenleri!.."

Ali beyin bu tespitlerine katılmamak mümkün değil, çünkü artık kahvehanelerde, içerde sigara içmeyenler kaldırımlara taşmış durumda... Bu defa kaldırım kullanan insanlar aslında daha çok rahatsız oluyorlar. Dolayısıyla yasağın bu kapsamının tekrar gözden geçirilmesi gerektiği açıktır. Zaten kahvehaneye giden adam sigara içmekten başka ne yapar ki? Ama kahvehaneye katılımı azaltmayı amaçlıyorsa bu yasağın, işte o zaman bir şey söylemek güç olur. Bu tespitten sonra yazarın yazısının devamına bir bakalım:

"Onu bunu bilmem, bu sigara içme yasağı en çok yazarları, şairleri etkileyecektir. Onlar, bilirsiniz açık havada dolaşmayı pek sevmezler. Ya evlerinde, yazı masalarının başında ya da alışık oldukları 'mekân'larda bulursunuz onları. Çoğu yazarın sigarasız eli kaleme ve klavyeye gitmez, gitse de gönülsüzdür, bir hayır çıkmaz oradan! Artık bundan sonra edebiyatçılarımızın 'üretimi' azalır, yayımlanan şiir, öykü ve romanların niceliği ve niteliği düşerse şaşırmanın. Sigara yasağını çıkaran Yüce Meclis'in üyelerine ve yasağı canla başla savunanlara, bunu da hatırlatmak isterim!

Şimdi siz iyi niyetli, yazarlarımızın sağlığını düşünen okurlar diyeceksiniz ki, 'bırakıversinler canım, zaten zararlı...' Zararlı demesi kolay, hem bu paketlerin üzerinde de yazıyor. Fakat 'zararlı' demek her şeyi halletmiyor işte. 'Yazar ve şair milletin alâmeti fârikası nedir?' diye sorulsa, herhalde çoğunuz, 'Sigaraya olan bağılıklarıdır.' diyecektir. Yazı adamları için sohbetlerin, uzun ve yalnız gecelerin, yazıya ayrılmış vakitlerin 'olmazsa olmazı' sigara, herhalde pek çok edebiyatçının gıdası, sırdaşı ve tabii ki dost kılıklı celladıdır. Bunu anlamak için yazar ve şair fotoğraflarına bir göz atmak yeterlidir. Hangisinin sigarası eksiktir ki!.."

Ali Çolak'ın bu tespitini Ahmet Hamdi Tanpınar'ın, Nuruallah Ataç'ın resimleri doğruluyor. Çünkü resimlere baktığımız zaman bu edebiyatçılarımız ile sigaranın birbi-

rinden ayrılmaz parçası olduğunu görebiliyoruz. Bu resimlerdeki mana, "Gençler! Biz sigara içiyoruz, siz de sigara için!" midir? Böyle birşey söz konusu değildir. Bir şekilde sigaraya başlayan bu ustalar, zaman içinde eserlerini yazarlarken derin bir tefekküre dalmak için aracı olarak sigarayı seçmiş olabilirler. Hatta o kadar tefekküre dalmıyorlar ki sigaranın küllerinin bile döküldüğünü fark etmiyorlarmış. Ali Çolak'ın yazısını incelerken pek çok bildik yazarı görüyoruz: Peyami Safa, Reşat Nuri Güntekin, Oktay Rifat, Hilmi Yavuz listede en çok tanınanlar...

Bütün bunları göz önüne alarak günümüze gelirsek, eğer günümüzdeki yazarlarımız da derin tefekrürlere dalarken sigarayı kullanıyorlarsa, gerçekten de ürünlerde bir verimsizleşme ve kalite düşüklüğü olacaktır. Ama bir yazar adayının derin tefekküre dalması için muhakkak sigara ile kibritinin de yanında olması şartı yoktur. Ustalarımızın sigara ile birçok resmini görünce aslında bu sonuca varmıyoruz zaten... O yazar ile sigara birbirinin parçasıymış gibi geliyor bize. O anki tablonun aksesuarı gibi duruyor sigara... Zaten Ali Çolak da yazısında "...sigara, herhalde pek çok edebiyatçının gıdası, sırdaşı ve tabii ki dost kılıklı celladıdır." diyor! Aslında sigaranın zararlı olduğunun farkında olan yazarlarımız, bu alışkanlığı kolay kolay defedemiyorlar.

Sigara yasağının gözden geçirilmesi gerektiği açıktır, lakin bu yasağın kalkmasına da gerek yoktur zannımca... Sigara içme özgürlüğü diye bir şey olamaz, çünkü bir başkasının sağlığını tehlikeye atma söz konusudur. Ali Çolak makalesinin sonunda okuru uyarıyor!

"İşte böyle sevgili okur, durum sandığımızdan da ciddi. Türk edebiyatçısı sigaradan kopamaz. Bu yasak bir hayli can yakacaktır. Yukarıda da söyledim, üretim düşecektir, haberiniz olsun. Ha, diyeceksiniz ki sağlık!.. Ömürleri uzayacak, siz onu gidin bir de yazarlara, şairlere sorun bakalım. Bir dost meclisinde sigara içmemek ömürlerinden kaç yıl götürüyor!"

Tespitlere katılmakla birlikte bu kadar karamsar bir tablo çizmemenin faydalı olacağını düşünüyorum. Yine bu düşüncelerle, dilerim edebiyatçılarımız bu yaka silkelettiren illetten bir an önce kurtulurlar da, eserlerin üretiminde bir düşüş olmaz. Hem şunu da söyleyelim, nice yazar "Allah ömür verirse..." diye başlayan cümleleri kurduktan sonra şu şu eserleri yazmayı istiyorum diye muhayyilesinde düşlerken, bir de sigara içerse hali nice olur!

Reşat Nuri Güntekin

Orhan Veli

